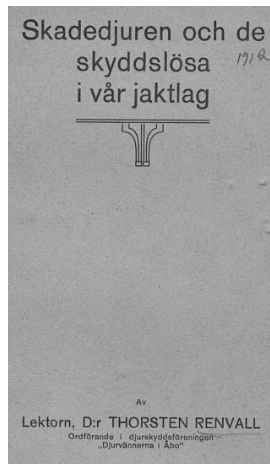
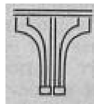

Skadedjuren och de skyddslösa i vår jaktlag

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna skrift av **Thorsten Renvall** (1868-1927) digitaliserades i december 2012 av **Nationalbiblioteket i Helsingfors** och anpassades för Projekt Runeberg i december 2015 av Ralph E.

Skadedjuren och de skyddslösa i vår jaktlag

Av

Lektorn, D:r THORSTEN RENVALL

Ordförande i djurskyddsföreningen „DJurvännerna i Åbo"Skadedjuren och de skyddslösa i vår jaktlag

Av

Lektorn. D:r

THORSTEN RENVALL

Ordförande i djurskyddsföreningen ..Djurvännerna i Åbo"101 -j

SOSIALISTIN KIRJAP.-OSUUSK. TUflKUNär vår nuvarande jaktlag blev antagen av ständerna och år 1898 å högsta ort stadfäst, utgjorde denna händelse den största triumf för landets jägare, isynnerhet för nöjesjäga-rena. Deras vilja hade nu blivit lag. Början hade gjorts redan i komitén för revision av den gamla jaktlagen. 1 denna sutto såsom medlemmar ingen enda vetenskapsman från den praktiska zoologins fält och ingen representant för djurskyddet, utan själva saken hade förberetts på så sätt, att guvernörerna, som tidigare anmodats anbefalla samtliga kronolänsmän att svara på vissa jaktlagsfrågor, nu ytterligare skulle lämna uppgift över a) antalet årligen i länet fällda rov- och skadedjur under loppet av de fem senast förflutna åren; b) de kommuner inom länet, vilka bildat jaktvårdsföreningar, eller på annat sätt vidtagit åtgärder beträffande jaktvård; c) beloppet av skattpenningar, utbetalda av korn-mimerna under de fem senaste åren; d) från länet årligen exporterat villebråd samt utförda skinn under samma tidsperiod, ävensom e) åt kringvandrande uppköpare försålt villebråd likaledes under samma tid.

Härav framgick att jägarene då redan fullkomligt slagit under sig hela jaktlagen. Ellei med andra ord: Jaktlagen ansågs redan av komitén tillkommen uteslutande för jaktens och i främsta rummet för nöjesjaktens skull. Man ville ej förstå, att jaktlagen bör vara en lag som även 1 :o) bereder skydd åt våra vilda djurarter mot jägarens blodtörst, 2:o) särskilt skyddar sådana djur, som äro till nytta för vår huvudnäring lantbruket, även om de skulle vara till skada för jakten och 3:o) bevarar sådana djurarter, som äro särskilt anmärkningsvärda i vetenskapligt och estetiskt avseende.4

Uti ovan anförda komitébetänkande blevo dessa viktiga omständigheter fullkomligt åsidosatta. Blotta tanken på något så besynnerligt som rätten att leva för ett vilt djur i sitt eget hemland, var för varje medlem av komitén totalt främmande. Jaktlagen framstod för dem allesamman enbart som en förordning om matnyttigt vilts skyddande oeh jagande. Just härför blev vår jaktlag så vidunderligt ensidigt och så ensidigt partisk. Att sålunda ha stiftat en lag även pä överdrivna och osanna jägarhistorier utan behövlig vetenskaplig kontroll, häri står Finland ensamt i världen med sin nya jaktlag.

För belysande av ovan sagda vilja vi taga till tals jaktlagens skadedjur och betrakta dem en efter en, ej blott och bart under jaktens, utan även under djurskyddets, vetenskapens och den lantbruksekonomiska nyttans synvinklar.

Till först dock några allmänna synpunkter.

Det kan på intet vis moraliskt försvaras, när staten medelst årSunderstöd åt jaktvårds-föreningar uppammar föreningar, vilkas värk-samhet bl. annat går ut på att mörda sådana vilda fågelarter, om vilka den store Brehm säger, att de egentligen äro till för människans nöje. Det är vidare dubbelt orätt av staten, att genom lag tvinga kommunerna att utbetala skottpenningar även för sädana tjänarens skadedjur», som vetenskapsmännen förklarat vara övervägande nyttiga fiir lantbruket. Sådant värkar moraliskt depraverande på folket och borde därför med det första avskaffas. En yngling, som tillätes, eller av äldre personer uppmanas, att döda fåglar, därför att de kallas skadliga, Utan att de gjort honom det minsta ont, börjar inom kort finna sitt nöje uti att mörda luftens bevingade barn, och blir i regeln såsom fullvuxen hård, känslolös och grym. Jag har härpå sett flere exempel.

Och så en annan sak. Det vore skäl för5

cn och var att tänka efter, hur kraftigt fåglarnas när- och frånvaro värkar på människans känsloliv. Jag vill endast i förbigående påpeka ett par omständigheter. 1 :o) Då midsommartiden fågelsången upphör, tycka vi, att det är något av höst i luften, ehuru vi äro mitt inne i högsommaren, när naturen prunkar i sin största blomsterprakt. 2:o) Varje nejd, som saknar i luften flygande fåglar, och varje vattenrik trakt utan i vattnet simmande fåglar, förefaller oss ödslig och dyster, hur leende växtvärlden än ter sig. Så känslostarkt värka fåglarna på oss, jord-bundna varelser.

De fåglar, som i detta fall värka starkast på oss, människor, äro de, som djurvännerna i främsta rummet böra söka skydda och bibehålla i landet.

De fåglar åter. som i sitt liv eller i sin kroppsbyggnad förete mest egendomliga drag, för dem bör vetenskapsmännen påyrka skydd och aldrig ge sin tillåtelse till, att de med död och förödelse förföljas av jägare för att utrotas såsom »jägarnes skadedjur».

Övergå vi nu till den speciella granskningen av de djur, som äro undandragna jaktlagens skydd, kunna vi indela dem i fyra kategorier:

1 :o) jägarens skadedjur, för vilken kommunen, där djuret ifråga skjutits, är skyldig att vid anfordran erlägga skottpenningar.

2:o) jägarens skadedjur, som, var helst det i fritt tillstånd tillfälligtvis av någon anträffas, får dödas eller fångas och behållas;

3:o) andra slags skadedjur, vilka, på samma sätt som «jägarens skadedjur», få dödas, fångas och behållas;

4:o) djur, som. utan att vara varken »jägarens skadedjur» eller «matnyttigt vilt», likväl helt och hållet äro

undandragna jaktlagens skydd, och vilka vanligen utgöra övningsdjur för jägare under fridlysningstiden.

Jägarens matnyttiga vilda äter kan indelas i två grupper:6

1 :o) det så kallade jaktbara vilda (andfåg-lar, hönsfåglar och vissa vadare);

2:o) matnyttigt vilt bland småfåglarna.

Den förra av dessa sistnämnda grupper beröres icke i denna uppsats, men väl den senare.

Den första gruppen av «jägarens skadedjur» äro de, vilka av jaktlagen stämplas så-som de allra skadligaste i landet, till den grad Skadliga, alt landets varje innevånare borde söka utrota dem, varhälst de påträffas. Därför är också varje kommun enligt lag skyldig, att erlägga •skottpänningar för varje inom kommunens gränser dödad individ av en sådan art. Dessa till utrotning dömda djurarter äro:

björn, varg, lo, järv, räv, örn, (havs- och kungsörn), berguv, duvhök, havstrut, korp och kråka.

Björnen är ett för Finland karaktäristiskt djur, så karaktäristiskt, att man förliknat finnen vid björnen i hans hemlands skogar, och mången gång benämns Finland i utlandet Björnlandet. Förföljd under decennier, lönn-mördad i sitt ide om vintern, har emellertid björnen redan utrotats i största delen av landet. Endast i östra Finland och Lappland anträffas ännu spridda rester av våra skogars fordom så mäktiga konung.

I regeln är björnen ett oskadligt och ofarligt djur. Då jag vistades i Karelen för omkring 15 år sedan berättades från Hiitola socken, att en liten femårs gammal flicka träffade på en björn i skogen. Hon trodde att björnen var en stor svart hund, vilken hon for ett par veckor sedan sett i byn, där hennes släktingar bodde. Hon bjöd björnen bär, hon plockat, vilka denne med god smak förtärde. Men då björnen enligt barnets åsikt åt för mycket, slog hon honom sakta mot huvudet och sade: ät då inte alla mina bär! Björnen lunkade då till skogs.

Denna björn lönnmördades följande vinter7

i sitt ide ocli cn av hennes ungar hölls sedan några år tara på Hiitola station, där jag såg den gå fritt omkring. Aldrig ofredade den någon, ehuru mången bonddräng och pojke av oförstånd på allt sätt försökte reta den.

Det ovan sagda må gälla som karaktäristik över björnens natur. Vad björnens levnadssätt åter beträffar, så lever han till största delen av växtföda. Men anfallen av boskapen i skogen, dödar han någon av de anfallande, som han sedan uppäter. Härigenom uppväckes hans smak för kött och han kan nu bli ett farligt rovdjur. En sådan björn bör naturligvis skjutas, och det gör nog jägaren gerna, redan för blotta äran att få skjuta en björn. Några penningar från kommunen behövs däremot icke. Pälsen om vintern, då björnen ligger i ide, är så pass värdefull, att det nog lönar mödan att uppsöka den. Det vore emellertid rent av en skam, ifall detta karaktäristiska djur skulle utrotas från vår fauna, som vår jaktlag önskar.

Vårt farligaste rovdjur är vargen. Dess skadlighet är allmänt bekant och med rätta framhållen. I Lappland utgör den ett formligt gissel för renägaren. Ett år dödade och förtärde en varg i sydvästra Finland till och med barn. Vargens premierande av kommunen med 100 Fink för fullvuxen och 50 Fink för unge förefaller rättvist.

På sin plats är kanske det fårätande lodjurets premierande tned 25 Fink. Den skadliga men sällsynta nordliga lärvens premierande är möjligen rättvist, ehuru priset 50 Fmk för fullvuxen och 25 Fmk för unge förefaller att vara nog högt.

Helt annat är däremot förhållandet, vad rävens premierande beträffar. Rävskinnet är först och främst ett värdefullt pälsverk, som endast vintertid är dugligt. Därför medför varje dödad sommarräv ekonomisk förlust för landet.

För jakten är rävens skadlighet förvånans-8

värd liten, trots alla besynnerliga «jägarhisto-rier». Rävens röda päls syns för väl, hans ankomst i skogen annonseras på alltför långt håll av skogens säkerhetspoliser: kråkan, röd-hakesångaren m. fi. och hans väderkorn är ej nog fint, för att lian skulle i någon nämnvärd grad få sig »matnyttigt vilt». En framstående jägare och

praktisk diurkännare, konservator Gustaf Kolthoff, har genom grundliga undersökningar reducerat rävens skadlighet för jakten (Se: Gustaf Kolthoff «Vårt Villebråd» Del I) till, att den «undantagsvis förtär matnyttigt vilt» d. v. s. till så förvånansvärt liten, att storpratet i våra jaktvårdsföreniri-gar om «den röde fribytarens» verksamhet bort göra våra jägare nästan löjliga såväl i sina egna som i allmänhetens ögon.

För lantmannen är räven mycket nyttig, i det han utgör den förnämsta utrotaren av möss och åkersorkar. Och sorkarna förtära under vanliga år, isynnerhet då säden står i stack, en myckenhet säd, mycket mer än mången ens anar. (Giv t. ex. akt pä sorkbona under sädesskylarna! Invid varje bo finner man då en eller två gropar i jorden, till brädden, fyllda av säd för ungarnas blivande behov.) I Tyskland ha åkersorkarna flere gånger uppträtt härjande, förorsakande skador, uppgående till flere miljoner marks värde.

Till skada för lantmannen blir räven endast genom att röva höns från torp och gårdar, belägna inne i skogar eller vid skogskanter. Någon gång har det också händ, att någon gammal räv dödat små lam. Men alla uppgifter orri, att räven dödat och bortfört fullvuxna får, bero säkerligen antingen på orätta iakttagelser eller äro de att betraktas som vanliga «jägarhistorier», d. v. s. utan sanningsenlighet till grund.

Här kan också vara på sin plats att omnämna, att rävens föda till stor del utgöres av skogsbär, så fort dessa mognat.

För zoologen och djurvännen är räven ett9

ytterst intressant djur, som i andligt avseende står högst bland alla våra vilda rovdjur. Det är högeligen lärorikt, att studera de olika sätt räven använder, för att reda sig i vitt skilda situationer i livet. Räven lemnar sålunda åt vetenskapsmannen svar på frågan, hur högt i förstånd ett rovdjur kommit med en efter rovdjurstyp byggd hjärna.

På grund av det ovan sagda är det orätt att upptaga räven bland skadedjuren, men alldeles vidunderligt, att placera honom bland djur, som böra utrotas. Premierna för dödad räv (5 Fink för fullvuxen, 2 Fmk för unge) böra alltså utgå såsom tillkomna på grund av falsk angivelse av jägare.

örnarna, kungsörnen och havsörnen äro skadedjur för jakten, i det de döda sådana djurarter, jägarene själva önska döda. Havsörnen ar dessutom skadlig för fisket, i det att den fångar sådana fiskar, som fiskarena fånga. För lantmannen äro de däremot så gott som ofarliga djur. Någon gång har det ju hänt, att örnen tagit ett lain, men detta är sällsynta undantagsfall, aldrig något barn, som man under stundom ser anfört i tryck. Såsom vårt lands största och starkaste rovfågel är örnen för zoologen intressant. För naturvännen är den en av de allra värdefullaste fåglar, vi ega. Ingen enda annan fågel värkar så estetiskt mäktigt som örnen. Den som engång sett en havsörn höja sig allt högre i höjden, tills den slutligen är synlig endast i kikaren som en vit skimrande glimt mot solens lysande skiva, den glömmer det aldrig. Kolthoff berättar hur en allmogeman ej tillät honom skjuta den ena av ett par havsörnar, i det han sade: «Dessa örnar ha i mina förfäders tid, så långt man har berättelser om dem och deras liv, ynglat här i berget på gårdens egor, och dem får ingen skjuta». Och då mannen likväl lät övertala sig, och den kvarblivna örnen i tre år sörjde sin förlorade hona, förrän han tog sig en annan, då sade mannen:10

«Koin nu igen och bjud 500 kronor, för att få skjuta örnen, om det roar herrn, men örnen får han ej ändå». Hade detta hänt i Finland, skulle första bäste söndagsjägare skjutit örnarna och dessutom tilltvungit sig av kommunen 5 Fink per styck för de fullvuxna och 2 Fm k för varje av örnarnas ungar. —

Genom sin ståtliga majestätiska flykt har örnen således dragit människans uppmärksamhet till sig till den grad, att den blivit symbolen för mäktiga välden, så t. ex. för alla våra europeiska kejsardömen. En enda örn i luften skänker också mycket mera liv och skönhet åt ett landskap än flere harar på jorden och åtskilligt annat «matnyttigt vilt» därjämte. Redan den svagaste känsla för det sköna i naturen fordrar, att varje premiering av värt lands ståtligaste fåglar, örnarna, bör utgå.

Den följande dödsdömda fågeln är berguven. Den skadar jakten, genom att taga matnyttigt vilt, skogshöns, harar och änder, men borde vara jägarens vän, därigenom att den om natten överfaller och dödar kråkor. Användes därför av jägaren såsom levande fastkedjad vid en stång eller dyl. till massmord på kråkor, vilket är djurplågeri. — Fågeln är övervägande nyttig för lantbruket såsom utrotare av en myckenhet sorkar och skogsrnöss. Den är

intressant för zoologen och djurvännen på grund av sitt levnadssätt och sina häckningsförliållanden. Berguven utgör fågelverldens besynnerliga bergstroll i våra skogar, vars läte skapar en så mäktig ödemarksstämning, att ingen annan fågels läte hos oss, än möjligen lommens, mäktar åstadkomma något liknande.

Berguven är alltså med orätt upptagen bland premierade skadedjur. Och det är betecknande att, enligt jaktlagen, varje kommun, — alltså i främsta rummet lantmännen —, äro skyldiga att för en för dem nyttig fågel erlägga 5 Fmk för varje dödad fullvuxen och 211

Fink för varje dödad unge. Bör fridlysas under häckningstiden (till den 31 juli).

Duvhöken är vår skadligaste rovfågel. Qör stor skada på det jaktbara vilda och på tamt fjäderfä. Utan betydelse för lantbruket. För zoologen intressant genom sitt levnadssätt. Vacker rovfågel, ehuru genom sitt jaktsätt osympatisk för känslan. Är tigern bland våra rovfåglar. Kan i regeln ej åtskiljas av kommunalnämdernas ordförande från den allmänna ormvråken, som är nyttig. Premierna för dödade duvhökar (3 Fmk för fullvuxen, 1 Fmk för unge) böra därför nödvändigt borttagas frän kommunerna.

Havstruten är den största av vårt lands måsfåglar. Förgriper sig på både sjöfågel-ägg och nysskläckta sjöfågehingar. Som ägg-plundrare är havstruten dock ej närmelsevis så skadlig som allmogen själv är det med sitt hävdvunna «äggande» (d. v. s. samlande av ägg från allehanda fågelbon på öar, klippor och grund i skärgården). Förtär endast småfisk och är därför utan betydelse för fisket. Skänker liksom alla «vitfåglar» liv åt den skoglösa yttre skärgården. Ungarna äro mycket svåra att skilja från övriga måsfåglars ungar, varför de ej borde iå premieras. Ty skärgårdens övriga vitfåglar, måsar och tärnor. sprida så mycken liv i lufthavet, att de ej ens närmelsevis kunna ersättas av några som hälst andra fåglar. Havstrutens skada är ej heller så stor, att den berättigar oss att pålägga kommunerna en avgift av 2 Fmk för varje dödad fullvuxen havstrut och 50 p. för varje dödad havstrutunge, utan böra premierna bortfalla.

Korpen är skadlig i skärgården, där den ofta plundrar matnyttiga fåglars bon. Men då korpen där är jämförelsevis sällsynt, blir den skada den åstadkommer, mer obetydlig. Gagnar som asätare. Inne i landet utan betydelse för jordbruket, tillskyndar den ingen nämvärd skada åt jakten. Är en bland vårt12

lands största fåglar och stoltaste flygare. Den klokaste bland alla fåglar i verlden. Kommunernas avgift: 15 penni för dödad fullvuxen korp och 10 penni för dödad unge bör avskaffas.

Kråkan skadar jakten i skärgården på samma sätt som korpen, men blir i den inre skärgården mer nyttig än skadlig, i det deri utrotar olika slags skadedjur för jordbruket. Än mer nyttig inne i landet. Oumbärlig vid härjningar av flere slags skadedjur (ängsmaskar, åkersorkar, ollonborrar, nunnefjärilar). Utan kråkan bleve sådana härjningar konstanta såsom ängsmaskhärjningarne nu äro det i Österbotten. Kråkans skadlighet såsom sädesätare mycket mindre än tnan vanligen tror. En av fågelverldens viktigaste säkerhetspoliser mot rovfåglar, rovdjur och rovmänniskor. Är näst korpen verldens klokaste fågel. Av våra större fåglar den. som syns mest i landskapet. Utan kråkan vore luften på flere ställen i avsaknad av varje vanlig större fågel. Flere slags sjöstränder och isarne om våren och vintern erhålla sitt liv genom kråkan. Hans mindre behagliga läte verkar dock upplivande, åtminstone i lika hög grad som regnet, blåsten och vågskvalpet göra det.

Kråkan bör utgå från skadedjuren.

*

Qå vi nu över till jaktlagens andra grupp av djur, jägarens s. k. «skadedjuren», som när och var de av någon människa anträffas få dödas, fångas och behållas. Dessa djur äro med andra ord sådana, som samhället genom jaktlagen övcrantvafrdat rovxmänni-skan i händer, och därmed dömt fågelfria i sitt eget fädernesland.

Eörst en liten anmärkning. Jägarena vilja vanligen gå och gälla för djurvänner, åtminstone när det gäller det matnyttiga vilda och vanligen även, då det gäller småfåglarna. Dock skulle man tycka, att varje djurvän, isynnerhet när han är jägare, aldrig själv skulle skjuta en fågel ute i markerna, eller13

tillåta någon annan göra det under den tid fåglarna häcka. Ty en jägare känner nog till den förskräckelse, hela

djurvärlden erfar, sä fort ett skott avlossas i skogen.. Jägaren hör därför också veta, att vill han denna tid av året ivrigt skjuta sina skadedjur, då bliva skogshönskullarna i skogarna små. Vid sådana tillfällen har det sålunda icke varit «den röde fribrytåren», utan den vite jägaren, som varit «skadedjuret».

Jägarens speciella skadedjur, de, som jaktvårdsföreningarnas medlemmar få och böra mörda till sin nytta och sitt nöje, äro enligt jaktlagen följande:

Mård, hiller, munk eller flodiller, insjösäl, hökuggla, fjälluggla, sparvhök, pilgrimsfalk, lärkfalk, jaktfalk, dvärgfalk, aftonfalk, tornfalk, bivräk, ormvråk, fjüUvrük, fiskljuse, blå kärrhök, spetsstjärtad labb, fjällabb, storlom, smålom, skäggdopping, gråhakedopping, svarthakedopping, svar t halsad dopping, havstjäder, skata, nötskrika och lavskrika. Summa 30 arter och dock har ifrån förteckningen bortlemnats alla hithörande i landet förekommande tillfälliga arter.

En kritisk granskning av ovannämnda arter ger följande resultat:

Mården är ett blodtörstigt och för det matnyttiga vilda i skogarna skadligt djur. Vårt kanske värdefullaste pälsdjur. Pälsen oduglig om sommaren. Djuret blir år för år allt sällsyntare. För lantmannen utan betydelse. Syns sällan ute i naturen annat än på eftermiddagarna och om natten. Borde enligt jägar-synpunkter jagas om vintern och fredas om sommaren. Bör ej tillåtas premieras av jaktvårdsföreningar.

Hillern, sällsynt, förekommer litet allmännare på Karelska näset. Gör nytta som sork-och mössutrotare. Skadar genom att understundom ta en fågelunge. Är ett värdefullt pälsdjur. Skinnet endast om vintern värdefullt. Bör utgå från «skadedjuren».14

Munken eller flodillern. Också ett sällsynt djur, som inkommit österifrån. Karaktäristiskt för Finland. Lever av småfisk. Utrotar de ytterst skadliga vattensorkarna. Skinnet endast om vintern värdefullt pälsvärk. Intressant för vetenskapen genom sitt levnadssätt i vattnet. Bör utgå från «skadedjuren».

Uttern. Skadlig. Ganska allmän i landet. Lever av större fisk. Intressant för vetenskapen. Kan bibehållas bland «skadedjuren».

Insjösülen. Skadlig för fisket, allmän i landet; klokt djur och intressant för vetenskapen. Kan bibehållas bland «skadedjuren».

Hökugglan. En bland våra för lantbruket såsom sorkutrotare allra nyttigaste ugglor. Oskadlig för jakten. Iritresasnt för vetenskapen genom sitt levnadssätt. Har av misstag på grund av «jägarhistorier» inkommit bland skadedjuren. Bör fridlysas.

Fjällugglan. Nyttig i sitt hemland, Lappland, såsom lemmelutrotare. Flyttar ofta vintertiden söderut och kan då i brist på mindre gnagare förgripa sig på matnyttigt vilt. Sällsynt och intressant för vetenskapen. Bör utgå från «skadedjuren».

Sparvhöken. Är katten bland fåglarna. Lever så gott som uteslutande av småfågel, främst fink- och sparvfåglar samt lärkor. Gråsparvens buse. Oskadlig för jakten. Intressant genom sitt levnadssätt. Skadedjur, ehuru den ej behöver premieras.

Pilgrimsfalken. Skadlig för jakten i det den delvis lever av matnyttigt vilt, men därjämte av för jakten fullkomligt likgiltiga fåglar såsom nötskrikor, skator, kråkor, vildduvor o. s. v. samt måsar, tärnor, grisslor o. a. För lantbruket indefferent. Är till nytta för ejderkulten i skärgården genom att fördriva kråkor och trutar från den trakt, där den har sitt bo. Jämte jaktfalken vårt lands största ädelfalk. En bland våra allra vackraste fåglar och skickligaste flygare. Och besynnerliga ögon måtte den jägare ega, som inte15

faller i förtjusning över att se pilgrimsfalken flyga, utan kan önska honom utrotad. Är överallt sällsynt. Bör utgå frän «skadedju-ren».

Jaktfalken. En rent tillfällig högnordisk fågel. Till sitt levnadssätt lik föreg. Såsom sådan en njutning för ögat. Bör utgå frun ^skadedjuren».

Lärkfalken. Oskadlig för jakten. Temligen likgiltig för lantbruket, i det den lever av större insekter och i luften flygande småfåglar. Djurvännens förtjusning genom sin konstnärliga flykt, över svalans storlek fins det ingen fågel i verlden (förutom pilgrimsfalken och jaktfalken) som i lika grad som lärkfalken hos sig förenar allt det, som gör en fågel fulländad till form och flykt. Utgör en njutning för ögat. Bör utgå från ^skadedjur em.

Dvärgfalken. Oskadlig för jakten. Skadlig för lantbruket, genom att döda småfåglar främst piplärkor, lärkor, finkfåglar, gulärlor in. fi. Jagar vanligen längs marken, varigenom den ej blir så synlig i landskapet, som övriga arter. Ehuru skadedjur bör fågeln dock ej upptagas på jaktvårdsföreningars «proskriptionslistor», då detta endast hade till följd ett massmord på lärkfalkar och tornfalkar.

Aftonfalken. Ytterst sällsynt, ostfinsk fågel. Oskadlig för jakten. Jämförelsevis obetydlig för lantbruket, då den lever av större flygande insekter. Gör sig däremot starkt gällande i landskapet genom sin vackra fjäderdräkt och sin lätta, behagliga om svalans påminnande flykt. Bör fridlysas.

Tornfalken. Oskadlig för jakten. Mycket nyttig för lantbruket såsom en av våra allmännaste sork- och mössutrotare. Tar undantagsvis någon fågelunge från marken. Skänker liv åt landskapet, när den stående i luften med utslagna vingar fladdrar över odlingarna. Bör fridlysas.16

Blåa kärrhökèn. Sällsynt fågel. Något litet skadlig för jakten, genom att stundom taga fågelungar. Lever för övrigt av grodor, ödlar, ormar, sorkar, skogsmöss m. m. Intressant för vetenskapen. Gör sig gällande i landskapet. Bör fridlysas.

Bivråken. Oskadlig för jakten. Nyttig för jordbruket, i det fågeln egentligen lever av getingar och större insekter, sorkar, möss. grodor, ormar, ödlor m. fi. Ger liv åt lufthavet. Intressant för vetenskapen. Bör fridlysas.

Ormvråken. Oskadlig för jakten. Kan understundom taga någon unge av matnyttigt vilt. Nyttig för jordbruket såsom sorkutro-tare. Vårt lands främsta huggormsdödare bland fåglarna. Skänker liv åt landskapet och åt lufthavet. Utför 0111 våren mycket tilltalande danser i luften. Bör fridlysas.

PJQllyråkert. Motsvarar ormvråken i nordliga Finland, men är ännu vackrare. Den förnämsta lemmelutrotaren i Lappmarkerna. Kan vinter och höst anträffas i sydliga Finland. Oskadlig för jakten. Bör fridlysas.

Fiskljusen. Lever av storfisk och är såsom sådan i viss grad skadlig för fisket. Oskadlig för jakten och lantbruket. En av-våra egendomligaste rovfåglar. Intressant lör vetenskapen. Ger liv åt lufthavet genom sin flykt och sin mörka och ljusa fjäderdräkt. Bör utgå från »skadedjuren».

Spelsstjertade labben. Oskadlig för fisket, i det att den lever av småfisk, som den avtvingar måsar och tärnor. Temligen ofarlig för jakten, då den endast delvis lever av fågelägg och ungar. Utan betydelse för lantbruket. Till levnadssättet en av våra besynnerligaste och intressantaste fåglar. Förekommer mycket sparsamt i den yttre skärgården. Bör fridlysas.

Fjällabben. Utan betydelse för jakt och lantbruk. Förekommer sällsynt i Lappmarken. För icke ett rövarliv i likhet ined föreg.17

art. Intressant rör vetenskapen. Bör fridlysas.

Storlommen. Lever av småfisk, varigenom den är teml. oskadlig för fisket. Oskadlig för jakten. Utgör ej «matnyttigt vilt». Utan varje betydelse för lantbruket. Intressant för vetenskapen såsom en av de ursprungligaste fåglar, vår fågelfauna eger. Oer liv åt ödemarks-sjöarna. Bör fridlysas under samma tid som änderna.

Smålommen. Anmärkningsvärd på samma sätt som föreg. art. Bör fridlysas under samma tid som änderna.

Skäggdoppingen. Ej matnyttigt vilt. Utan egentlig betydelse för jakten. Utan betydelse tör lantbruket. Intressant för vetenskapen såsom en mycket ursprunglig fågelart. Skänker liv åt de vattensamlingar, där den iöre-kommer. Upptagen bland «skadedjuren» pa grund av falsk angivelse av jägare, att den fördriver änder. Bör fridlysas under samma tid som änderna.

Orähakedoppingen, Svarthakedoppingen och Svarthalsude doppingen, äro mer eller mindre sällsynta, för jakten,

fisket och lantbruket betydelselösa fåglar. Intressanta för vetenskapen. Verka upplivande på de vattensamlingar, i vilka de förekomma. Liksom föregående art uppförda bland skadedjuren på grund av falsk angivelse av jägare. Böra fridlysas samma tid som änderna.

Havstjädern. Endast ungfåglar ha flere gånger under flyttningen förvillat sig till vårt land. Är därför av ingen som hälst ekonomisk betydelse. Såsom den enda representanten i vårt land av sin ordning är den mycket intressant för vetenskapen. Bör utgå frän «skadedjuren».

Skalan. Ofarlig för jakten. Utan betydelse för lantbruket. Rövar då och då små fågelägg och ungar. Dekorativ i skogar, parker, trädgårdar. Värkar upplivande i naturen, även v/d gårdarna på landet. Bör utgå från »skadedjuren».18

Nötskriken. Ofarlig för jakten, utan betydelse för lantbruket. Rövar då och då småfågelägg och ungar. Skänker liv i naturen. Eger ett ofta obehagligt, men intressant och mycket varierande läte. Härmar andra fåglars läten. Under vintern ofta vid lantgårdarna. Bör utgå frän skad]edjuren.

Lavskrikan. Ofarlig för jakten, utan betydelse för lantbruket. En av lappmarkens intressantaste, besynnerligaste och rncst livgivande fåglar. Bör frilysas.

Här kan vara på sin plats att anföra en dansk vetenskapsmäns ord om kräkfåglarnas, av våra jägare och av vår jaktlag så förkättrade, grupp.

»Det hjälper icke. kråkfåglarnas familj i jägarens ögon, säger vetenskapsmannen, att de höra till de duktigaste och klokaste fåglarna, till dem, som i andligt avseende stigit så högt, som en fågel överhuvud kan stiga, att hela deras kamp för' tillvaron förs med kraft och böjlighct, att deras livsyttringar äro mångfaldiga, iögonenfallande och ideligen vexlande, att snillet, sådant ett djur äger det, lyser fram ur deras handlingar, att de idka verklig lek och sport dels allena, dels med goda vänner, att de i nöden trofast hjälpa varandra och härvid ådagalägga värkligt mod, vilket är så mycket anmärkningsvärdare. som de förstå, vad som är farligt. — Allt sådant bryr sig jägaren icke om». Eller också anser han, i likhet med. vad Äbo jaktvårdsförening anser kråkorna, dem för ett slags — »ohyra«.

*

Den tredje gruppen innefattar i jaktlagen de fågelarter, som anses för skadedjur utan att vara «jägaretis skadedjur». Denna grupp innefattar tre (säger tre) arter nämligen gråsparven, vårfågeln och törnskatan.

Gråsparven. Är utan betydelse för jakten, skadlig för fruktodlingen (främst för körsbär19

och jordgubbar), temligen betydelselös för lantbruket. Fördriver småfågel från gårdarnas närhet. Värkar dock upplivande vid gårdarna på landet isynnerhet vintertid. Intressant för vetenskapen. Hör utgå från skadedjuren, men bör fritt få skjutas inom trädgård alla tider av året.

Törnskatan. Oskadlig för jakten och lantbruket. Utan betydelse såsom fördrivare av småfågel. I sällsynta undantagsfall dödande nyssfödda småfågelungar. Gör sig gällande i landskapet. Intressant och klok fågel. Bör fridlysas.

Vårfågeln. Nordfinsk och lappsk fågelart. Oskadlig för jakten. Dödar bland annat levande byte också småfågel (egentl, sparv- och finkfåglar, alltså våra minst nyttiga småfåglar). Skadan därför i ekonomiskt avseende teml. obetydlig. Sällsynt. Till levnadssätt bland våra intressantaste småfåglar. Qör sig gällande i landskapet. Hör utgå ur skadedjuren.

*

Den sista gruppen (de skyddslösa fåglarna), innefattar arter som, utan att egentligen vara «jägarens skadedjur» likväl äro undandragna jaktlagens skydd. Dessa arter få av vem som hälst dödas vilken tid på året man än så för gott finner. De bilda jägarens övningsdjur under sådana tider av året då «vildnaden» är skyddad för rovmänniskans rovlystnad. Dessa arter stå ej uppräknade i jaktlagen, ty de äro så många, att de där skulle draga

uppmärksamheten för mycket till sig. Dessa av jaktlagen ihjältystade fågelarter äro följande:

kaja, råka, nötkråka, nattskärra, blåkråka, hornuggla, pärluggla, lappuggla, slaguggla, kattuggla, ringduva, blåduva, turturduva, trana, sothöna, kärrhöna, rörhöna, vattenrall, tofsvipa, kustpipare, fjällpipare, mindre strandpipare, större strandpipare, roskarl, strandskata, häger, rörd rum, stork, storskra-20

ke, småskrake, salskrake, skräntärna, fisktärna, rödnäbbad tärna, småtärna, svarttärna, fiskmäs, sillmås, tretaig mås, vitmås, dvärgmås, skrattmås, gråtrut, vittrut, tobisgrissla och tordmul. Summa 49 arter. Antalet blir dock, såsom vi nedan få se, 58, ty till de ovan anförda arterna tillkomma ännu följande 9:

smalmibbud simsruippa, myrsnäppa, spov-snäppa, småsnäppa, mosnäppa, kustsnäppa och drillsnäppa.

I allra största korthet vill jag här söka karaktärisera även ovannämda fåglar och deras vürksamhet.

Kajan. Oskadlig för jakten. Nyttig för lantbruket. Kan understundom vara skadlig för trädgårds- och fruktodlaren. Intressant för vetenskapen. Gör sig gällande i landskapet. Bör frilysas, förutom inom trädgärd, där den fritt bör fä skjutas alla tider av året.

Räkan. Oskadlig för jakten, övervägande nyttig för lantbruket. Intressant för vetenskapen. Gör sig gällande i landskapet. En av våra sällsyntaste fåglar. Kom till vårt land under fransk-tyska kriget 1870—71. (Från den tiden fins en enda råkkoloni kvar i landet, i Kjulo). Bör fridlysas.

Nötkråkan. Oskadlig för jakten och lantbruket. Fn bland våra sällsyntaste och intressantaste fåglar. Anträffas häckande endast på enstaka ställen i Åbo skärgård. Bör fridlysas.

Nattskärran. Oskadlig för jakten. Nyttig för lantbruket, då den förstör skadliga natt-insekter. Genom sitt nattliga levnadssätt i flere avseenden intressant för vetenskapen och djurvännen. Bör fridlysas.

Bläkräkan. Oskadlig för jakten. Utan betydelse för jordbruket. En bland vårt lands vackraste och sällsyntaste fåglar. Intressant för vetenskapen. Bör fridlysas.

Hornugglan. Oskadlig för jakten. Mycket nyttig för lantbruket såsom en av våra förnämsta utrotare av skogsinöss. Bör fridlysas.21

Jordugglan. Oskadlig för jakten. Mycket nyttig för jordbruket, såsom en av de förnämsta sorkutrotarene i vårt land. Qör sig gällande i landskapet. Bör fridlysas.

Pärlugglan. Med orätt angiven såsom små-fågeldödare. Lever uteslutande av sorkar och möss, enligt vad mina undersökningar givit vid handen. Intressant för vetenskapen. Bör fridlysas.

Sparvugglan. Vår skadligaste uggla. Lever till stor del (kanske uteslutande) av småfågel. Intressant för vetenskapen. Är dock så sällsynt, att boet endast en enda gång är funnet i vårt land. Bör hellre fridlysas än upptas bland skadedjuren, ty det senare skulle endast ha till följd ett massmord på alla våra nyttiga mindre ugglor.

Lappugglan. Lever i Lappland av sorkar och lemlar. Vår vackraste uggla. Tämligen sällsynt i Lappland och mycket sällsynt i södra Finland under flyttningstiderna och vintern. Oskadlig för jakten. I flere avseenden intressant för vetenskapen. Bör fridlysas.

Slagugglan. Något skadlig för jakten (dödar bl. a. skogshöns). För lantbruket nyttig som sork- och skogsmöss-dödare. Mycket vacker uggla. Sällsynt och intressant för vetenskapen. Bör fridlysas.

Kattugglan. Ytterst sällsynt. Oskadlig för jakten, nyttig för lantbruket såsom sork- och mössutrotare. Bör fridlysas.

Obs.! Då ugglorna till följd av sitt besynnerliga, i någon mån människoliknande ansikte, sedan urminnes tider med orätt ådragit sig okunniga och vidskepliga människors avsky och hat, är det också vår skyldighet, att, liksom förhållandet åtminstone är i de flesta andra kulturländer, genom lag fridlysa dessa för lantmannen sä nyttiga fåglar under hela äret (berguven dock endast under häckningstiden).

Ringduvan. Matnyttigt vilt. Anställer ofta skada på ärtåkrar och nyssådda sädesåkrar. Intressant för vetenskapen.

Oör sig gällande22

i landskapet och lufthavet. Allmän fågel. Bör fä skjutas frän 15 aug—l januari saml inni odlingarna alla tider på liret.

Skogsduvan. Sällsyntare, annars = föreg, art, men är mindre skadlig på odlingarna.

Turturduvan. Ytterst sällsynt. Borde egentl, fridlysas, men kan av de flesta skyttar ej skiljas från föreg, arter.

Tranan. Oskadlig för jakten, ej matnyttigt vilt. 1 regeln helt och hållet oskadlig för lantbruket. Intressant för vetenskapen. Gör sig gällande i landskapet och lufthavet. Bör fridlysas, (åtminstone häckningstiden).

Sothönan. Sällsynt vattenfågel, som för närvarande sprider sig i landet. Ehuru fullkomligt oskyldig är deri likväl av jägare falskeligen angiven, för att fördriva änder. Utan betydelse för jakt och lantbruk. Mycket intressant i vetenskapligt avseende. Gör sig gällande i landskapet. Bör fridlysas.

Kärrhönan. En bland våra sällsyntaste fåglar. Oskadlig för jakt och lantbruk. Mycket intressant i vetenskapligt avseende. Gör sig gällande i landskapet (även genom sitt läte). Bör fridlysas.

Rörhönan. Temligen sällsynt. För övrigt lik föregående, men gör sig gällande i landskapet genom sitt visslande läte om aftnarna. (Är annars lika svår att få syn på som korn-knarren). Bör fridlysas.

Vattenrallen. Mycket sällsynt. Oskadlig både för jakt och lantbruk. Intressant för vetenskapen. Bör fridlysas.

Tovsvipan. Oskadlig för jakten. Temligen onyttig för lantbruket. Intressant för vetenskapen. Ännu intressantare för djurvännen. Dekorativ. Gör sig gällande i landskapet och i lufthavet genom sina flygkonster. Varnar fågelvärlden (för rovfåglar, rovdjur och rov-människor). En bland våra tidigaste flyttfåglar. Håller för närvarande på att sprida sig i landet. Bör fridlysas.

Kustpiparen och fjällpiparen. Tvenne säll-23

synta genomflyttande, högnordiska arter. Böra fridlysas.

Mindre strandpiparen och större strandpiparen. Tvenne till utseende och levnadssätt varandra mycket liknande arter, som uppehålla sig på sandstränder och låga klippor vid vatten både i skären och inlandet. Utan betydelse för jakt och lantbruk. Göra sig gällande i landskapet. Böra fridlysas.

Roskarlen. Skärgårdsfågel. Utan betydelse för jakt och lantbruk. Gör sig gällande i landskapet. Bör fridlysas.

Strandskatan. Skärgårdsfågel. Utan betydelse för jakt och lantbruk. En av våra fåglar, som mest gör sig gällande i landskapet. Dekorativ (svart och vit fjäderdräkt, röda ben och näbb). Varnar fågelvärlden (för rovfåglar och rovmänniskor). Klok och intressant för vetenskapen. Bör fridlysas.

Hägern. Ytterst sällsynt. Utan betydelse för jakt och lantbruk. Gör sig starkt gällande i lufthavet. Intressant för vetenskapen. Biir fridlysas.

Rördrummen. Ytterst sällsynt. Utan betydelse för jakt och lantbruk. Intressant för vetenskapen. Gör sig starkt gällande i landskapet genom sitt läte (påminnande om en oxes bölande). Bör fridlysas.

Vita storken. Bör fridlysas av samma orsaker som hägern (se ovan!)

Storskraken. Matnyttigt vilt. Äggen ätas flerstädes i skärgården. Obetydligt skadlig för fisket. Gör sig gällande i landskapet. Bör fridlysas samma tid som dykänderna. R a-t i ön ellt läggande» av fågeln bör tillåtas.

Prakkan eller smäskraken. Matnyttigt vilt. Obetydligt skadlig för fisket. Gör sig gällande i landskapet. Bör fridlysas samma tid som dykänderna.

Salskraken. Sällsynt lappsk fågel. För vetenskapen mycket intressant. Oskadlig för jakt och lantbruk. Bör fridlysas.

Skräntärnan, fisktärnan, rödnäbbade tärnan, småtärnan och svarttärnan. Mycket de-24

korativa. Göra sig starkt gällande i landskapet. Utan betydelse för jakt, lantbruk och fiske. De två sistnämda arterna mycket sällsynta och den förstnämnda sällsynt. Alla arierna böra fridlysas.

Fiskmåsen, sillmåsen, skrattmåsen, dvärg-måsen, tretåiga måsen och vitmåsen. Dekorativa. Göra sig gällande i landskapet. Utan betydelse för jakt, lantbruk och fiske. Dvärgmåsen är mycket sällsynt, de två sistnämnda arterna tillfälliga i vårt land. Alla arterna böra fridlysas.

Gråtruten. Liknar havstruten till levnadssätt. Blir i likhet med denne skadlig för sjöfågelägg och ungar. Utan betydelse för lantbruket. Dekorativ som måsarna. Gör sig, lik dessa, starkt gällande i landskapet. Bör icke fridlysas.

Vittruten. Högnordisk fågel, flyttningstiderna även i södra delarna av landet. Under dessa tider ganska oskadlig. Bör dock icke fridlysas.

Tobisgrisslan. Skärgårdsfågel. Matnyttigt ehuru dåligt vilt. Intressant för vetenskapen. Gör sig gällande i landskapet. Bör fridlysas samma tid som dykänderna.

Tordmulen — föreg. Bör fridlysas samma tid som dykänderna.

I den svenska upplagan av jaktlagen heter det: «samtliga snäpparter» äro fridlysta från den 1 mars till den 31 juli (alltså ej under höstflyttningen), men i den finska upplagan säges detta vara händelsen med «kaikki viklalajit», varmed förstås endast arterna av släktet To-tanus, som på finska kallas viklat. Enligt jaktlagen bliva alltså endast Totanus-arterna fridlysta men icke följande nio snäpparter: Myrsnäppan, spovsnäppan, kärrsnäppan, skärsnäppan, smüsnäppan, mossnäppan, kustsnäjp-pan, drillsnäppan och smalnäbbade simsnäp-pun. Detta må tjäna såsom belysande exempel på, hur gränslöst lättsinnigt fåglarna behandlats vid stiftandet av vår nuvarande jaktlag. Så litet betyda några fågelarters liv för25

herrar jägare, till och med dà de äro lagstiftare!

Och nu till arterna ifråga.

Myrsnäppan, kärrsnäppan, mossnäppan, spovsnäppan, skärsnäppan, smäsnäppan och kustsnäppan. Nordiska fåglar, av vilka endast de tre förstnämnda häcka i vårt land. 1 ekonomiskt avseende fullkomligt oskadliga. Alla göra sig gällande i naturen, när de flyttningstiden passera landet, genom sina sirliga, mjuka rörelser som tilltala känslan. Böra fridlysas.

Drillsnäppan. Oskadlig för jakten och lantbruket. Ger Wade genom sin flykt utmed vattenytan och sitt läte liv åt havs-, sjö- och åstränder. Bör fridlysas.

Srnalnäbbade simsnäppan. Nord-finsk fågel. Oskadlig i ekonomiskt avseende. Till sitt levnadssätt en av våra allra intressantaste fåglar. Bör fridlysas.

*

Vidare innefattar vår jaktlag en ytterst ka-, raktärististisk grupp: jägarens matnyttiga vilda bland våra småfåglar. Hit höra sidensvansen och våra trastar (björktrasten, talltrasten, rödvinget rast en, dubbeltrasten och ringtrasten).

Genom att införa denna grupp i jaktlagen ha jagarena låtit bockfoten sticka fram, iner än för dem själva varit önskligt. Ty alla, som ögon ha, se nu, av hurudant slag jäga-renas ömma omvårdnad om småfåglarna i grund och botten är. En jägare kan liksom vilken annan människa beklaga sig över grymheten hos syd-Europas folk, vilka döda våra småfåglar under flyttningstiderna, när de i skoekar flytta genom deras länder. Men när han själv eger en enda sådan fågelart, som på liknande sätt flyttar genom hans land, då fordrar han genast, att få upptaga arten bland matnyttigt vilt och att fä förklara den i jaktlagen fågelfri under flyttningstiden. Pä detta sätt har jägaren behandlat sidensvansen.26

Vidare ega vi några andra fågelarter, soin, förrän de bege sig bort från vårt land 0111 hösten, samla sig i flockar och stryka kring landet. Dessa fåglar äro trastarna. Även mot dessa fåglar uppträda våra jägare som fullblodiga «spanjorer och italienare». Och emedan jägarens vilja är vår lag, få trast och sidensvans skjutas och torgföras

enligt jaktlagen från 15 aug. till 1 mars, d. v. s. under den tid de i skockar flytta genom landet. Och likväl hor talltrasten till vårt lands känslostarkaste och mest karaktäristiska sångare, utan vilken vårt land ej egde sådana poesi-mättade sommarnätter som nu, ei längre vore det Finland, våra skalder besjungit. Men sådant förstår sig ej jägaren på, lika litet soin på det, att kramsfågel mördandet i varje form :.töter för huvudet alla andra människors moraliska känslor. För honom är «matnyttig-hetcn» a och o, början och slutet i jaktlagen.

Och nu några ord om de skilda fåglarna

Sidensvansen. Oskadlig för jakt och jordbruk. Gör sig flyttningstiderna gällande i landskapet. Intressant för vetenskapen. Bör fridlysas.

Talltrasten. Oskadlig för jakt och lantbruk, tfn bland de fåglar, som göra sig mest gällande i landskapet. Bör fridlysas.

Björktrasten. Oskadlig för jakten. Vissa år skadlig för fruktodlaren. Gör sig på ett mindre behagligt sätt gällande i landskapet (otrevligt läte). Bör under hela året saklöst fa fällas i trädgårdar, men städse vara förbjuden att torgföras och försäljas.

Dubbeltrasten, rödvingetrasten, koltrasten och ringtrasten. Oskadliga för jakt, jordbruk, trädgårdsodling m. rn. Göra sig gällande i landskapet (i främsta rummet genom sången). De två sistnämnda arterna sällsynta, den förra i söder, den senare i norr. Böra fridlysas.27

Av de långa, ovan anförda förteckningarna, över djur, främst fåglar, som jägarena dels förfölja, dels berövat lagens skydd, se vi, att vi, skam till sägande, under åratal låtit rov-människofna enbart bestämma de djur, vi böra förfölja och döda, liksom vi även i hela vårt uppträdande mot den vilda djurverlden låtit oss ledas av deras förföljelsemani, förstörelselusta och avsiktliga förvrängningar av-fakta. Stillatigande ha vi hittills fördragit, hur den ena djurarten, den ena fågelarten efter den andra av jägaren dragits in i hans intressefär av bly och blod, där han ostraffad fått skjuta modern från hennes späda ungar och döda ungarna inför föräldrarnas ögon antingen blott därför, att djuren ifråga av honom förklarats vara skadedjur, ehuru de flesta aldrig gjort honom personligen det minsta ont, eller därför, att de lämpa sig för honom, att pä dem öva sin skjutskicklighet till den kommande jakttiden,eller också helt enkelt därför, att han önskar med deras död tillfred-ställa sin djuriska lusta att döda. Vi ha vidare sett, hur dessa av staten understödda föreningar, som benämnas jaktvårdsföreningar, allt mer börjat utbilda sig till formliga rnördarligor, som utsträcka sina blodiga fingrar efter den ena av våra vilda djurarter efter den andra, allt oblygare för varje år som går. Och nejderna kring oss bli toma och ödsliga dels på sådana djur, som fordom givit landskapet dess prägel, dels på de högst utvecklade, de klokaste och de största, dels på dem bland fåglarna, som till sin flykt äro de beundransvärdaste, eller till sitt levnadssätt de egendomligaste, av vilka en enda gör sig mer gällande i. landskapet än dussintals av jägarens skyddade matnyttiga djur.

När jägaren utrotat alla dessa, både rovfåglar och kråkfåglar, då sakna många trakter varje större fågel, seglande i lufthavet omkring oss. Ty de djur, jägaren ville utrota, utgöra hela grupper av mer eller mindre egen-28

domliga djurförmer. Kråkfåglar och törnskator utgöra tvenne hela familjer bland våra tättingar, betydligt avvikande från alla de övriga; rovfåglarna bilda en hcl ordning utan nära släktskap med övriga fåglar; ugglorna äro redan till sitt yttre utseende lika märkvärdiga som de för vetenskapsmännen äro intressanta, deras plats i systemet har ej ens kunnat med säkerhet fastslås; havstjädern står isolerad bland hela vårt lands fågelverld; lommar och doppingar äro tvenne familjer, som omfatta alla de ursprungligaste fåglarna inom vår fågelfauna.

Jägaren däremot räknar ut och säger: en sparvhök tar årligen så och så många småfåglar; nu har jag dödat honom; alltså har jag gjort fågelverlden så och sä många småfåglar rikare. En sådan räkning är en falsk räkning. Om alla småfåglar, som födas, skulle bliva vid liv, skulle snart hela jorden vara uppfylld av idel småfåglar. En del av ungarna, «årsöverskottet», måste gå under. Det är nu, sparvhöken spelar in i naturens hushållning. De ynkligaste, klenaste, de med svagaste vingar, och minst skarpa sinnen utrustade ungarna bli sparvhökens byte. Sparvhöken förhindrar sålunda dessa undermåliga individer att fortplanta sig och därigenom försämra arten. Så snart därför jägaren utrotat sparvhöken, har han avlägsnat en av naturens gallrande krafter. Själv kan han i stället

utbilda blott förvridna fågelarter sådana som tamduvor och gråsparvar. Jägarens skadliga rovfåglar ha däremot varit med om att utbilda åtminstone största delen av våra nu levande vilda fågelarter. Och fäster man sig endast vid dc vilda djurarternas bästa, vem månne lagen hellre borde skydda, rovfåglarna eller rovmänniskorna?

Man hör vidare jagarena ofta l. ex. skryta med, att de ej skjuta skogshönorna utan endast tupparna. Men de tuppar, som de på detta sätt lämnat kvar, äro ingalunda de bästa29

efter det naturliga urvalets lagar. Och då försämras arten, mer eller mindre, vilket icke hänt, ifall rovfåglarna även fått gallra.

Efter detta gå vi utan vidare förberedelser huvudsaken in på livet och fråga: Varför dräper en jägare vilda djur? Kan någon jägare härvid neka, att ej jakten för honom är ett slags retningsrnedel av eget slag, som skänker honom njutning, ej i trots av levande varelsers dödande, utan just till följd av själva dödandet? Handen på hjärtat, herrar jägare, och svaren ja eller nej!

Härvid böra vi komma ihåg, med vilken stolthet jägaren talar om den mängd djur, han dödat under den eller den jakten, hur han räknar dem per capita, hur han med förnöjelse kan omtala, att han utdragit en räv från sitt gryt medelst en korkskruvliknande krok, eller skrattande berättar om hökar, vilka flugit bort utan ben, när höksaxen, detta gräsliga pinoredskap jaktlagen i främsta rummet bort förbjuda, varit för hårt spänd. Allt sådant böra vi erinra oss, för att förstå, att jägarens jaktnjutning hos barnet yttrar sig i att slita vingarna av flugor, att kasta ned från träden fågelbon såväl med ägg som med ungar, samt att slutligen «stritsa» ned sjungande småfåglar; det är fullkomligt samma känsla, sotn driver andra människor, vilka ej äro i tillfälle att jaga, till att misshandla sin hund eller katt, att piska sin häst, att känna tillfredsställelse" över att se djur slaktas, soni driver söndagsjägaren att skjuta alla levande fåglar, han blott får syn på, yrkesjägaren åter att skjuta »skadedjur» under «förbjuden tid» och som hos vildarna uppväcker lusten att döda människor. Det är med ett ord den råaste instinkten, rovdjuret i människan, som jägaren omhuldar. Och det är åt tillfredsställandet av denna instinkt vår nuvarande jaktlag såsom fullmakt in blanco gett lagens välsignelse.

Såsom belysande det ovan sagda skall jag här anföra ett exempel. Det är några siffror30

från Sibbo jaktvårdsförenings värksamhet. Och denna jaktvårdsförening anses kanske som den finaste och bäst ordnade jaktvårdsföreningen i landet, så att jag härvidlag på intet sätt kan påbördas partiskhet.

Under de första tjugu åren av sin värksamhet ha denna jaktvårdsförenings medlemmar dödat 9,840 s. k. «skadedjur» och 4,135 stycken matnyttigt vilt, alltså mer än dubbelt flere skadedjur än matnyttiga djur. Bland skadedjuren finner man det sista året redan både ormvråkar, bivråkar, tornfalkar, bärguvar och «andra ugglor», kråkor, skator, nötskrikor, doppingar m. fi., vilket bevisar att för att jaktvårdsjägaren i lugn och ro skall på sitt sätt kunna njuta av det matnyttiga vilda, måste ban döda mer än dubbelt så många andra djur.

Jägarene avskaffade genom vår nuvarande jaktlag fattigmannens jaktdon, giller och snaror, därför att dessa och isynnerhet snaran, såsom jaktlagskomitén sade, «äro formliga tortyrredskap, vilka redan i humanitetens intresse borde avskaffas». Och likväl vet var och en, som aldrig så litet sysslat med jakt, att bössan utan gensägelse är det största pinoredskap och rovfågelsaxen det grymmaste och ohyggligaste av dem alla. Men vardera ega såsom nöjesjägarens jaktdon lagens skydd.

Ett par exemplar vill jag i detta sammanhang anföra efter den store fågelkännareu Ferd. v. Wright. 1 ett litet träsk skadsköts en ung bläsand, som ej kunde ertappas i anseende till tätt fräkengräs och ett ogenomträngligt videsnår, som sträckte sig tvärsöver hela träsket. Någon tid därefter sköts fågeln i samma träsk, och då han upptogs, befanns högra vingen tjockt uppsvälld och utan ett spår av fjäder.»

En skrake påsköts och bortflög, utan att, (som man trodde) hava blivit träffad av skottet, men några veckor därpå infann sig fågeln till samma strand. Fågeln fälldes, och31

då visade det sig, huru ödesdigert för den stackars fågeln det första skottet varit: övra käken var invid roten bortskjuten, så att blott några benflisor funnos kvar, och huden mellan underkäksgrenarna var kluven. Huru

fågeln kunnat leva ens så länge, är alldeles obegripligt, urstånäsatt som han var att gripa någon fisk. Några grässtrån i svalget, intygade tillräckligt den olyckliga stackarns hungerkval!«

Bössan och rovfågelsaxen ha som sagt vardera bibehållits, ty de bliva båda viktiga led i nöjesjägarens nöje, och vår nuvarande jaktlag är ju nöjesjägarens »Magua charta«. Därför ha också den mest förödande form av skytte, bulvanskyttct, ej i lag förbjudits, men väl snarorna och fällorna, som tidigare lemnade mången gammal, fattig inhysing hans förnämsta och stundom enda inkomst.

Må det än en gång tillåtas mig att anföra ett utlåtande av Ferdinand von Wright.

»Tid efter annan läser man i tidningarna, säger denne vår frejdade fågelmålare år 1894. andraganden av jägare, de där plädera för totalt avskaffande av snaror och fällor för skogsfågel, en önskan lika hjärtlös som tanklös. Under så ofta hos oss rådande, fattiga och svåra tider, då t. o. m. några få pennis inkomst äro av oskattbart värde för den arme, svältande bonden, vore en sådan åtgärd i hög grad omänsklig.« Och Ferd. v. Wright fortsätter:

«Och av vilken anledning är det, som dylikt egentligen ser dagen? »Djurplågeriet® är det vanliga slagordet — och att sådant visserligen bör fönhindras, där detta kan ske utan olägenhet, är ju alldeles som sig bör —. Men är det verkligen medlidande och ömhet för djuren, som ligger till grund för alla dessa uttalanden av herrar jägare? Må det tillåtas mig att hysa starka tvivelsmål härom! Åtminstone faller det sig litet svårt för den utomstående att, utan vidare och på endast god tro, låta den vackra ömsintheten gälla32

såsom huvudbevckclsegrund. Då herrar jägare tala om allt det där djurplågeri, snaror och fällor åstadkomma, glömma de konsekvent att omtala, vad de själva uträtta i den vägen; är t. ex. harjakten icke något djurplågeri?? Vad skall man då säga om alla de oräkneliga fåglar, som skadskjutas av jägaren och undkomma, för att slutligen, efter ett längre eller kortare lidande, dö eller bliva uppätna av rovfåglar och djur!«

Enligt ovan anförda synpunkter uppmanas härmed var och en för vår inhemska däggdjur- och fågelfauna intresserad person, att göra allt, för att genom lag skapa skydd åt vår vilda djurvärld i dess äget fädernesland för rövmänniskans blodtörst. Ty härigenom bevara vi åt oss de levande krafter, naturen i vårt land anvisat, ej blott till vårt jordbruks nytta, utan i än högre grad, för att utgöra de främsta bärarena av den vår- och sommarstämning, vi uti hela världen endast under Nordens ljusa vårar och korta somrar, kunna anträffa.

Och lantdagen borde börja med att avskaffa varje slag av premier för dödandet av vilda fåglar, samt borttaga statsunderstöden frän nöjesmördarligonia, de s. k. jaktvårdsföreningarna.

Först då detta blivit gjort, ha vi kommit in på rätt väg med avseende å vår framtida jaktlagstiftning. Och i den jaktlag, som på detta sätt uppstår, bör huvudmomentet med avseende å de vilda djuren lyda:

Landets däggdjur och fåglar få icke ofredas av människan den tid de ha bo och ungar.

Och från denna grundbestämning behöva, såsom ovan visats, endast få undantag göras.